

Forskningsrådet i 2015

Om Norges forskningsråd

Norges forskningsråd er et nasjonalt forskningsstrategisk og forskningsfinansierende organ. Forskningsrådet er den viktigste forskningspolitiske rådgiveren for Regjeringen, departementene og andre sentrale institusjoner og miljøer med tilknytning til forskning og utvikling (FoU). Videre arbeider Forskningsrådet for et økonomisk og kvalitetsmessig løft i norsk FoU og for å fremme innovasjon, i samspill mellom forskningsmiljøene, næringslivet og den

offentlige forvaltningen. Forskningsrådet skal identifisere behov for forskning og foreslå prioriteringer. Gjennom målrettede finansieringsordninger skal Rådet bidra til å sette i verk nasjonale forskningspolitiske vedtak. En viktig oppgave er å fungere som møteplass mellom finansiører, utførere og brukere av norsk forskning og de som finansierer forskning, og å medvirke til internasjonalisering av norsk forskning.

Nøkkeltall

6

Årets aktiviteter og resultater 13

Hovedstyrets beretning 27

Årsregnskap 35

Vi vet at det lønner seg å forske. Forskning vil bare bli viktigere og viktigere for næringslivet og samfunnet for øvrig fremover. Hvis vi skal utnytte ressursene våre effektivt og hevde oss i en stadig tøffere global konkurranse, er vi både nødt til både å forske mer og til å bruke forskningen mer aktivt.

Forord

Forskning for omstilling

Forskning er en god investering for samfunnet. Den legger grunnlaget for vår omstillings- og innovasjonsevne, den bidrar til samfunnskritikk og kulturbygging.

Forskningsrådet finansierer forskning som former fremtiden. Vi organiserer nasjonale konkurransearenaer. Vi fører sammen de som forsker og

de som kan bruke kunnskapen. Vi leter etter forbedringsmuligheter i forskningssystemet slik at vi hever kvaliteten på forskningen og gjør den mer relevant.

Året 2015 var første virkeår i regjeringens *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning* som fastsetter hvilke forskningsområder Norge særlig skal prioritere. Forskningsrådet forvalter litt mer enn en fjerdedel av offentlige penger til norsk forskning, og arbeider for at vi hele tiden skal få enda mer igjen for Norges forskningsinvesteringer. Det gjelder både investeringene gjennom Forskningsrådet, og kontingentinnbetalingene til EUs forskningsprogram *Horisont 2020*.

I 2015 vedtok Forskningsrådets hovedstyre en ny hovedstrategi for 2015–2020 med tittelen *Forskning for innovasjon og bærekraft*. Strategien understreker hvor avgjørende forskning og innovasjon vil være i den omstillingsprosessen privat og offentlig sektor må gjennom de nærmeste tiårene. Samfunnets kunnskapsbehov blir stadig viktigere for prioriteringene i forskningspolitikken.

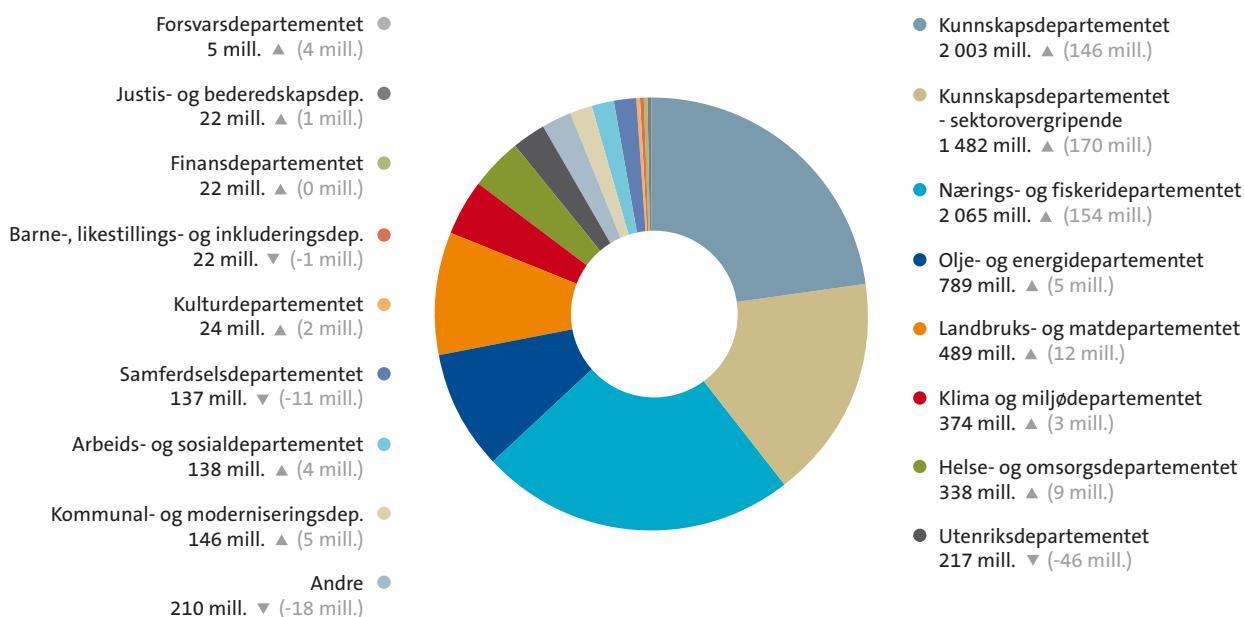
Den beste forskningen bidrar til grensesprengende innsikt og forståelse. Vi trenger forskning som utvider rammene for hva vi trodde var mulig, og vi trenger forskere som krysser grenser mellom fagene. Det er et mål i vår hovedstrategi at vi skal legge til rette for flere verdensledende forskningsmiljøer i Norge. Et annet strategisk mål for Forskningsrådet er at vi skal legge grunnlaget for en enda sterkere innovasjonskultur gjennom tettere samarbeid mellom forskningsmiljøer og et næringsliv som satser på forskning og utvikling. Vi må jobbe for at ny kunnskap og ny teknologi tas i bruk i bedrifter og i resten av samfunnet, slik at Norge og verden blir mer bærekraftig.

I 2015 har Forskningsrådet vedtatt en gjennomgripende endring av programdriftsmodellen. Den skal gjøre finansieringen mer forutsigbar for forskerne, og utlysningene skal sikre en jevn ressursstrøm. Langsiktige satsinger skal ikke organiseres i programperioder, men det skal lages utlysningsplaner og handlingsplaner som revideres etter behov. Dette skal ivareta både det langsiktige perspektivet og behovet for å kunne respondere raskere på endringer i samfunnets kunnskapsbehov. Dette er nødvendig i et stadig mer kunnskapsbasert samfunn.

Arvid Hallén
Adm. direktør

Nøkkeltall 2015 økonomi

Inntekter fordelt på departement

Tall i parentes er endringer fra 2014

8 483 mill.

Forskningsrådets totale FoU-inntekter i 2015. Dette er en økning fra **8 046 mill.** i 2014.

3 535 mill.

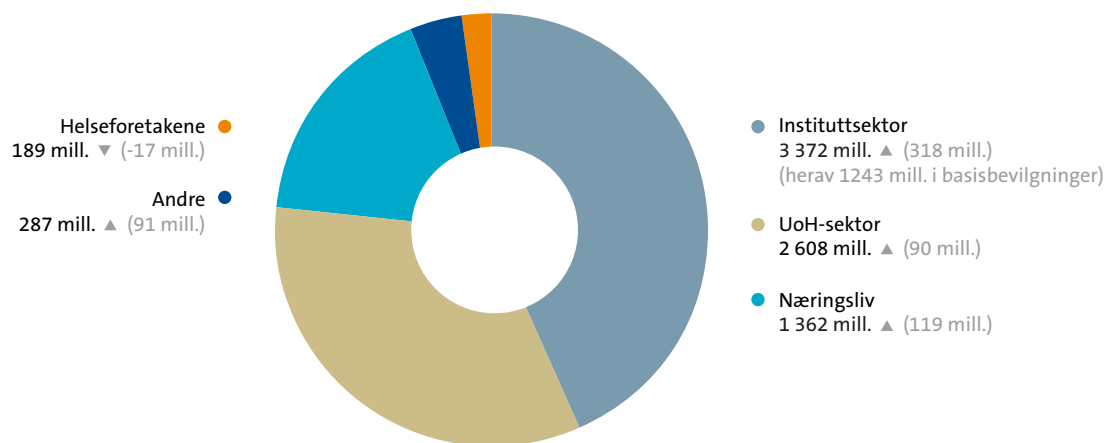
Budsjettert skattefradrag fra **SkatteFUNN**. Dette er en økning fra **2 700 mill.** i 2014.

1 639 mill.

EU-støtte til Norge i innstilte prosjekt (Aggregert fra 01.01.2014).

Bevilgninger fordelt på sektor

Tall i parentes er endringer fra 2014

29 %

Prosent av offentlige FoU-bevilgninger i Norge som går via Forskningsrådet.

5 411

Søknader Forskningsrådet mottok i 2015. Dette er en økning fra **5 129** i 2014.

7 818 mill.

Prosjektbevilgninger fra Forskningsrådet i 2015. Dette er en økning fra **7 217 mill.** i 2014.

Nøkkeltall 2015 effekter

SSB – «Innovasjons- og verdiskapningseffekter av utvalgte næringspolitiske virkemidler» – utvalgte resultater

1 000 000

i støtte til bedrifter fra
SkatteFUNN
gir

1,2 til 1,7

nye årsverk
og

1 800 000

i årlig verdiskapning

1 500 000

Støtte over 1,5 millioner kroner
gir de største effektene

7 %

Nettoavkastning av offentlig
finansierte FoU-investeringer

SSB viser gjennom sin undersøkelse at forskning har positiv bedriftsøkonomisk effekt. Dette kommer på toppen av mindre målbare effekter som økt kunnskap i bedriftene og samfunnsnyttene av forskningen.

Kilde: SSB

Å måle effekt av forskningsinnsatser er viktig

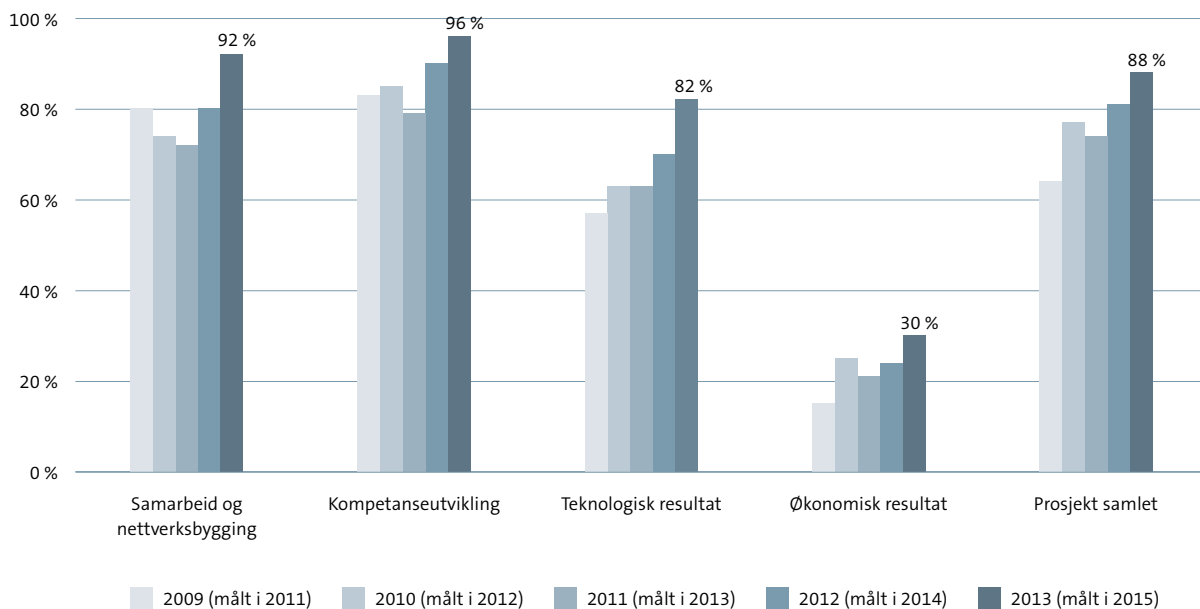
Forskning lønner seg. Både for samfunnet og for bedrifter. Et mer forskningsorientert næringsliv er nødvendig for å sikre verdiskaping, konkurranseevne og effektiv utnyttelse av ressurser. Forskningsrådet vil derfor fortsette å jobbe for å øke utviklingen og bruken av forskningsbasert innovasjon i alle deler av næringslivet.

– Arvid Hallén, administrerende direktør i Norges forskningsråd

Møreforskning – «Resultatmåling av brukerstyrt forskning» – utvalgte resultater

Andelen prosjekter avsluttet mellom 2009 og 2013 vurdert som meget vellykket (undersøkelse gjennomført to år etter avslutning)

Møreforskning gjennomfører hvert år en undersøkelse av hvilke effekter Forskningsrådets næringslivsstøtte har for bedrifter. I 2015 svarte 96 prosent av bedriftene at støtten de fikk av Forskningsrådet har vært meget vellykket med hensyn til kompetanseutvikling. 92 prosent svarte at støtten hadde vært meget vellykket med hensyn til samarbeid og nettverksbygging.

Nøkkeltall 2015 effekter

Vitenskapelig publisering i 2014 i utvalgte land. Antall og prosent.

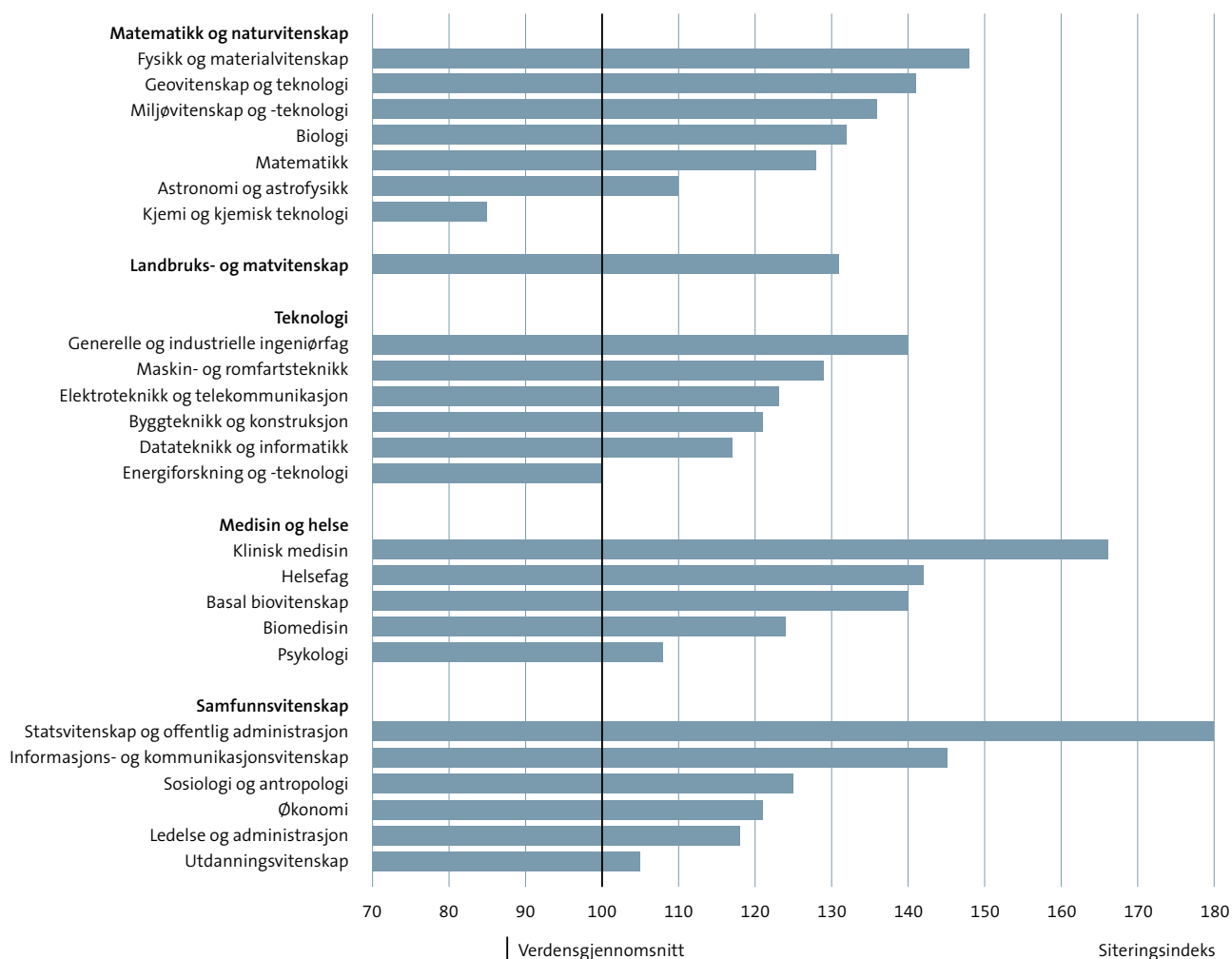
 Land	 Antall artikler	 Antall artikler per 1000 innbyggere ¹	 Prosentandel av verdensproduksjonen ²	 Prosentvekst i artikkeltallet fra 2006 til 2014 ³
Kina	256 681	0,19	12,7 %	196,1 %
Korea	55 484	1,10	2,7 %	90,4 %
Australia	59 345	2,52	2,9 %	90,4 %
Danmark	17 428	3,10	0,9 %	77,5 %
Norge	12 564	2,47	0,6 %	69,1 %
Irland	8 070	1,75	0,4 %	65,6 %
Østerrike	15 070	1,78	0,7 %	57,1 %
Belgia	22 003	1,98	1,1 %	55,6 %
Sveits	29 194	3,64	1,4 %	53,5 %
Nederland	39 726	2,36	2,0 %	52,4 %
Sverige	26 157	2,72	1,3 %	44,2 %
Finland	12 903	2,37	0,6 %	41,1 %
Canada	66 704	1,90	3,3 %	37,3 %
Tyskland	105 764	1,29	5,2 %	31,1 %
Storbritannia	115 480	1,80	5,7 %	30,0 %
Frankrike	73 624	1,12	3,6 %	26,7 %
USA	402 915	1,27	19,9 %	24,4 %
Japan	79 466	0,62	3,9 %	0,2 %

¹ Antall artikler i 2014 per 1000 innbyggere i 2013.

² Andel av verdensproduksjonen beregnet ut fra summen av alle lands produksjon.

³ Veksten i publikasjonstallet er også forårsaket av ekspansjonen til Web of Science-databasen, som særlig etter 2008 har økt betydelig i størrelse.

Relativ siteringsindeks for norsk publisering etter fag 2010–2013

Siteringer som indikator

Siteringsindekser er et mål på hvor ofte en artikkel blir sitert av andre forskere i fagtidsskrift. Siteringsindekser er blitt det mest anerkjente målet på vitenskapelig innflytelse («impact»), og også på kvalitet. Det er imidlertid viktig å være klar over at det finnes ulike begrensninger og svakheter ved sitering som indikator.

Årets aktiviteter og resultater

Våre mål

Økt vitenskapelig
kvalitet

1

Økt verdiskaping
i næringlivet

2

Møte store
samfunns-
utfordringer

3

Velfungerende
forskningssystem

4

God rådgiving

5

An aerial photograph showing a research platform, a wooden cage-like structure suspended from a crane arm, positioned over a vast expanse of broken sea ice. The ice consists of numerous irregular, light blue and white floes. A red spherical buoy is suspended from the platform by a black cable. In the lower right corner, a yellow cylindrical buoy is also visible, connected to the platform's structure. The overall scene depicts a maritime research operation in a cold, icy environment.

“

I 2015 brukte vi 2,4 milliarder kroner spesifikt for å nå målet om høyere kvalitet i norsk forskning. Det er en økning på 80 millioner fra 2014.

Mål 1

Økt vitenskapelig kvalitet

Norsk forskning har hevet seg betydelig de siste ti årene, og vi er helt i toppen når det gjelder vekst i siteringer per vitenskapelig artikkel. I vekst i antall publiserte artikler er Norge nest best i Norden, bare slått av Danmark. På flere områder er norske forskere blant de beste i verden.

Innen fiskeri og havbruk har Norge 4,2 prosent av den globale artikkelproduksjonen og er ett av landene som siteres mest. Vi er også i toppen innenfor forskning på klima, miljøteknologi, petroleum og geologi (se side 11).

Vi hevder oss svært godt på flere av områdene hvor vi har lange, sterke næringstradisjoner. Dette er ikke en tilfeldighet. Mange forskere på disse områdene har hatt god og langsiktig finansiering og har jobbet tett sammen med næringsliv som skal løse konkrete utfordringer. Slikt blir det ofte kvalitetsforskning av.

Flere fremragende forskningsmiljøer

Forskningsrådets senterordninger skal gi forskningsmiljøer den forutsigbarhet de trenger og legge grunnlaget for samarbeid på tvers av sektorer, fag og landegrenser.

Sentre for fremragende forskning (SFF) er et særlig viktig virkemiddel for å utvikle våre aller fremste forskningsmiljøer. I 2015 lyste vi ut midler til neste generasjon sentre. I forrige runde ble 13 Sentre for fremragende forskning åpnet (2013), mens åtte sentre har vært i full drift siden oppstart i 2007. Temaområdene for de 21 sentrene som er i drift spenner fra industrielle spissområder som materialer og petroleums-teknologi til medisinsk forskning og tjenesteinnovasjon. Mange av sentrene er tverrfaglige. Vertsinstitusjon for de 21 sentrene er fordelt på forskningsinstitutter (9), universitets og høyskolesektor (8), helseforetak (3) og én bedrift.

Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) skal fremme innovasjon gjennom satsing på langsiktig forskning i et

nært samarbeid mellom bedrifter og fremstående forskningsmiljøer. Sju nye SFI-er ble etablert i 2011 og ytterligere 17 i 2015. Til sammen representerer disse en forsknings- og innovasjonsportefølje for videreutvikling og omstilling av sterke næringsområder.

Forskningsssentre for miljøvennlig energi (FME) skal bidra til å løse utpekte utfordringer på energi- og miljøområdet. De åtte første FME-ene ble etablert i 2009 og er nå inne i slutfasen. I 2015 hadde vi en ny utlysning og tildelingen av nye FME-sentre vil skje våren 2016.

Årlig oppfølging og midtveisevaluering av etablerte SFF-er viser at de tiltrekker seg svært gode doktorgrads- og postdoktorstipendiater og erfarne forskere – fra både Norge og andre land. Av de til sammen 60 norske forskere som har fått et av de prestisjefylte 60 ERC-stipendene, har halvparten hatt tilknytning til et SFF som senterleder, professor eller som forsker.

Bedre vilkår for de beste forskerne og de største forskertalentene

FRIPRO er en åpen konkurransearena som favner alle fag og støtter den forskningen vi trenger for å møte fremtidens utfordringer, både i næringsliv og samfunnet forøvrig. FRIPRO supplerer tematiske og teknologiske satsinger og er et viktig virkemiddel for å gi rom for nyskapende prosjekter og heve kvaliteten på norsk forskning. I 2015 fikk 154 nye prosjekter finansiering og vil motta én milliard kroner over en fireårsperiode.

Forskningsrådet har utviklet særskilte ordninger for å gi lovende forskere større muligheter til å utvikle en selvstendig karriere. I 2015 styrket vi både søknadstypen Unge forskertalenter og mobilitetsordningen på doktorgradsnivå – FRIPRO mobilitetsstipend.

42 forskere fikk penger gjennom søknadstypen Unge forskertalenter i 2015. Mange ulike fagområder er representert, men flest unge forskertalenter kom fra fagene matematikk og naturvitenskap, og medisin og helsefag.

14 stipendiater fikk mobilitetsstipend med oppstart i 2015 og 14 fikk stipend med oppstart i 2016. Ordningen innebærer at stipendiatene tilbringer de to første årene ved en utenlandsk forskningsinstitusjon, og det siste året ved en norsk institusjon.

Infrastruktur i verdensklasse styrker forskningen

Forskning på nær sagt alle områder krever tilgang på god forskningsinfrastruktur i form av vitenskapelig utstyr, databaser eller samlinger. Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur bidrar til å bygge infrastruktur med åpen tilgang for alle, enten nasjonalt eller i samarbeid med andre land.

I 2015 innvilget vi støtte til 29 nye infrastrukturprosjekter på totalt 1,4 milliarder kroner.

Kvalitetshensynet står sterkt i alle virkemidler

Store programmer står for omtrent en fjerdedel av projektinnsatsen mot økt vitenskapelig kvalitet og har hatt en vekst på 20 prosent fra 2014. Søknadstypen forskerprosjekter utgjør nesten halvparten av bevilgingene rettet mot økt

vitenskapelig kvalitet. Fri prosjektstøtte og Store programmer står for majoriteten av disse, og er et uttrykk for at vitenskapelig kvalitet ikke bare kan oppnås gjennom åpne satsinger mot fagene, men også gjennom tematisk rettede satsinger.

I 2015 vedtok Forskningsrådet gjennomgripende endringer i programdriftsmodellen. Forskningsrådets nye programdriftsmodell, forskningsrådet 3.0, vil innebære at de tematiske programmene blir løpende, tematisk bredere og med årlige utlysninger, noe som vil gi forskningsmiljøene en jevnere og mer forutsigbar finansiering.

Kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver

I 2014 var det for første gang flere kvinner enn menn som avla doktorgrad i Norge, og alle fagområder, bortsett fra matematikk og naturvitenskap og teknologifagene, har en kvinneandel på over 60 prosent. Men 75 % av akademiske lederstillinger i Norge besittes fortsatt av menn, og kun en tredjedel av prosjektlederne i Forskningsrådets prosjekter er kvinner.

Forskningsrådet arbeider for kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver i forskning blant annet ved å ta et større nasjonalt ansvar, arbeide mer systematisk i egen forvaltning av forskningsmidler og ved å styrke kunnskapsgrunnlaget på området. Kjønnsperspektiver gir bedre forskningskvalitet på en rekke områder.

Økt konkurranse hever kvaliteten

For å heve kvaliteten på norsk forskning ytterligere og skape flere toppmiljøer, er det viktig å øke konkurransen om finansieringen. Andelen av offentlige forskningsmidler som fordeles gjennom nasjonal konkurranse varierer mellom fagområder. Også i Forskningsrådets portefølje er det virkemidler med moderat konkurranse. Kontinuerlig utvikling av virkemidlene slik at prosjektene med høyest kvalitet får støtte, er viktig fremover.

I 2015 brukte vi 2,4 milliarder kroner spesifikt for å nå målet om høyere kvalitet i norsk forskning. Det er en økning på 80 millioner fra 2014.

Mål 2

Økt verdiskaping i næringslivet

Vi vet at det lønner seg å forske. For samfunnet og for bedriftene selv. Hvor stor effekten er, kan være vanskelig å fastslå, men en ny rapport fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser tydeligere enn før hvordan offentlig støtte til forskning i næringslivet er samfunnsøkonomisk lønnsomt og gir verdiskaping.

SSB-rapporten Innovasjons- og verdiskapingseffekter av utvalgte næringspolitiske virkemidler (april 2016) viser at en million kroner i støtte til bedrifter fra Forskningsrådet, inkludert SkatteFUNN, skaper ett og et halvt nytt årsverk hos bedriften og øker årlig verdiskaping med 1,8 millioner kroner målt etter tre år. Rapporten viser også at støtte på over 1,5 millioner kroner gir størst effekt.

Vi tror betydningen av forskning vil bli viktigere og viktigere for næringslivet og samfunnet fremover. Hvis vi skal utnytte ressursene våre effektivt og konkurrere i en stadig tøffere global konkurransesituasjon, er vi nødt til å forske mer og bruke forskningen enda mer aktivt.

Forskningsrådet brukte 3,5 milliarder kroner i 2015 for å øke verdiskapingen i næringslivet gjennom forskning og forskningsbasert utvikling. Det er en vekst på 200 millioner fra 2014.

Forskning for omstilling og økt konkurransekraft

Forskningsrådet skal styrke næringslivets omstillingsevne. Verdiskaping og innovasjonsevne må økes gjennom forskning, utvikling, deling og bruk av kunnskap og teknologi. Forskningsrådet lyste i 2015 ut en milliard til innovasjonsprosjekter i næringslivet. 430 millioner kom fra Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), resten fra andre næringsrettede programmer.

BIA er et sentralt virkemiddel for å utløse mer forskningsbasert innovasjon i norsk næringsliv og har hatt en kraftig budsjettvekst de siste årene. Bedrifter og forskningsmiljøer i hele landet deltar i BIA-prosjekter, og alle landets fylker er representert i porteføljen. I snitt er det over fem deltakere i hvert prosjekt, derav 411 ulike norske bedrifter. Oppsummeringen i forbindelse med BIAs 10 års-markering i 2015 viste at forskningen blant annet har resultert i 900 nye produkter og tjenester, 2700 vitenskapelige publikasjoner, 3000 populærvitenskapelige publikasjoner og oppslag i media, og 160 nye bedrifter eller forretningsområder.

Muliggjørende teknologiene er av stor betydning for omstilling av næringslivet. I tillegg til å frembringe innovasjoner vil de også være motoren i utviklingen av et mer bærekraftig samfunns- og næringsliv. Samlet sett utgjør de store satsingene

IKTPLUS, BIOTEK2021 og NANO2021 om lag 20 prosent av de to milliarder kronene per år som er Forskningsrådets totale innsats på teknologiområdene. Samspill med Rådets øvrige satsinger er derfor viktig, og det er lagt ned betydelig arbeid i 2015 for å styrke samhandlingen mellom åpne arenaer for fri forskning og næringsrettet forskning.

Forskningsrådet har gjennom flere år jobbet målrettet for å mobilisere flere bedrifter til SkatteFUNN, som er et rettighetsbasert lavterskeltilbud til alle bedrifter. Det ser ut som arbeidet har båret frukter. I 2015 ble det godkjent over 3000 nye SkatteFUNN-prosjekter, noe som er en vekst på 30 prosent fra 2014. Totalt var det 5800 aktive SkatteFUNN-prosjekter i 2015 med budsjetterte prosjektkostnader på 20 milliarder kroner og budsjetterte skattefradrag på 3,5 milliarder kroner. SSB-rapporten *Innovasjons- og verdiskapingseffekter av utvalgte næringspolitiske virkemidler* viser at SkatteFUNN-ordningen har spesielt stor betydning for små bedrifter.

Stor vekst til energi- og havbruksforskning gjennom store programmer

Forskningsrådets portefølje har økt innenfor de aller fleste næringsområder. Økningen har vært størst innenfor energiområdet etterfulgt av fiskeri og havbruk, og prosess- og foredlingsindustri, først og fremst gjennom de store programmene HAVBRUK, NANO2012, PETROMAKS2 og ENERGIX samt BIONÆR. Energi er også det næringsområdet som mottar størst bevilgninger, etterfulgt av olje og gass og prosess- og foredlingsindustri.

Nærings-ph.d-ordningen hever bedriftenes kompetanse

Forskningsrådet har opprettet ordningen Nærings-ph.d., for å kunne møte behovet for flere forskere med næringslivskompetanse. Bedrifter trenger forskningskompetanse for å kunne ta i bruk forskningsresultater fra andre og for å gjennomføre egne forskningsaktiviteter. Bedrifter som vil satse på doktorgradskompetanse hos sine ansatte, kan få offentlig støtte til dette. Nærings-ph.d-ordningen har økt jevnt siden opprettelsen i 2009. I 2015 ble det innvilget støtte til 40 stipend og ved utgangen av året var det totalt 159 aktive prosjekter.

Sterkere innsats for å få forskningsresultater til markedet

Proessen fra et forskningsresultat foreligger til det blir tatt i bruk i et marked kan være lang og krevende. Det er derfor et

I 2015 ble det godkjent over 3000 nye SkatteFUNN-prosjekter, noe som er en vekst på 30 prosent fra 2014.

svært viktig mål for Forskningsrådet å gjøre denne prosessen mer overkommelig, slik at flere forskningsresultater blir kommersialisert.

FORNY2020 er det sentrale virkemiddelet for kommersialisering av forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner. Programmet har bidratt til et betydelig mer effektivt system for kommersialisering. Det har vært mer enn en dobling av budsjettet til FORNY2020 de siste to årene.

Flere bedrifter bør søke Horisont 2020 – en døråpner mot Europa

Utviklingen i næringslivets deltakelse i det europeiske rammeprogrammet for forskning, Horisont 2020, er positiv, men det er et potensial for å øke bedriftenes deltakelse ytterligere, særlig når det gjelder forskning knyttet til samfunnsutfordringer. For å nå regjeringens mål om at norske miljøer skal hente to prosent av midlene i Horisont 2020, er det viktig at flere bedrifter deltar i EU-prosjekter. For å øke deltakelsen har Forskningsrådet blant annet arrangert flere prosjektutviklingskurs og Horisont 2020-workshops for bedrifter.

Mål 3

Møte store samfunnsutfordringer

Klimakrisen, eldrebølgen, befolkningsvekst og globale epidemier er noen av utfordringene som det vil kreve store investeringer i forskning og innovasjon for å møte på best mulig måte. Forskningsrådet har satt opp fire forskningsområder vi mener Norge må prioritere. De tre første er også prioriterte områder i regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning:

1. Havbasert forskning og innovasjon
2. Klima, miljø og fornybar energi
3. Bedre offentlige tjenester
4. Globale og kulturelle endringer

Totalt delte vi ut 3 milliarder til prosjekter innenfor disse fire områdene i 2015.

Økt innsats for havbasert forskning og innovasjon

Havbasert forskning og innovasjon (HAV) skal møte store utfordringer knyttet til mat- og energiforsyningen, miljøet og bioøkonomien. Forskningsrådets portefølje under HAV var i 2015 på 1,5 milliarder.

Marine næringer – enormt vekstpotensial – stort behov for forskningsbasert kunnskap

For at verden skal kunne fø en raskt voksende befolkning på en bærekraftig måte, må en langt større del av maten vi spiser komme fra sjøen. Analyser anslår en mulig seksdobling av verdiskapingen i de norske marine næringene fram mot 2050. Veksten krever god ressursforvaltning, skånsomt uttak og bærekraftig havbruk, alt basert på et solid kunnskapsgrunnlag. Å vinne kampen mot lakselus er kanskje det aller viktigste for å oppnå mer bærekraftig oppdrett. I HAVBRUK-programmet er det en rekke prosjekter som jobbet med lakselusforskning.

Havet og kysten-programmet ble avsluttet i 2015. I løpet av ti år har programmet finansiert over 300 prosjekter. Prosjektene har bidratt til økt kunnskap om helhetlig økosystembasert forvaltning og konfliktløsning mellom samfunnsinteresser og nasjoner, hva som skjer ved invasjon av nye marine arter, og i hvilken grad havmiljøet tåler olje- og gassvirksomhet.

Maritim forskning og innovasjon

Hele 70 prosent av norsk maritim nærings aktiviteter er offshore-relaterte. Utfordringene for maritim næring i Norge er derfor formidable og krever store investeringer i både markeds- og teknologiinnovasjon i årene som kommer. Gjennom programmet MAROFF støtter Forskningsrådet forskning som skal fremme innovasjon og miljøvennlig verdiskaping i de maritime næringene. Programmet har hatt høy aktivitet med deltakelse i fem ulike utlysninger, tre nasjonale og to internasjonale. Forskningsrådet bevilget totalt 152,4 millioner kroner til disse prosjektene.

Petroleumsforskning – rekordmange søknader – stor omstillingsvilje

Klimakrisen og den lave oljeprisen satte i 2015 et stort press på petroleumsnæringen. Forskningsrådet la derfor i fjor ned ekstra innsats for å mobilisere industrien til å utvikle teknologi og løsninger som kan effektivisere, forbedre og gjøre norsk oljevirksomhet mer bærekraftig.

Det store programmet PETROMAKS2 fikk inn 60 flere søknader til innovasjonsprosjekter i 2015 enn noen gang før. Antall søknader til piloterings- og kvalifiseringsprogrammet DEMO 2000 ble doblet fra 2014 til 2015. Den økte interessen for PETROMAKS2 og DEMO 2000 viser at industrien ønsker å bruke nedgangstidene for å utvikle ny teknologi som er mer effektiv og bærekraftig.

Som ledd i arbeidet for grønn omstilling gjennomførte også PETROMAKS2 en fellesutlysning sammen med energiforskningsprogrammet ENERGIX. Formålet var både å stimulere oljenæringen til å videreutvikle petroleums-teknologi slik at den kan anvendes innen fornybar-sektoren, og gi fornybar-bedrifter muligheter til å bruke sin teknologi til å gjøre oljenæringen mer energieffektiv og redusere klimautslippene fra norsk sokkel.

Forsterket satsing på klima, miljø og fornybar energi

Forskning og innovasjon på miljøvennlig energi og omstilling til lavutslippssamfunnet har lenge vært et av de viktigste målene for Forskningsrådet. Forskningsbehovet på dette feltet ble ytterligere forsterket av klimaavtalen som ble undertegnet i Paris høsten 2015.

Forskningsrådet brukte – i 2015 – 525 millioner kroner gjennom målrettede aktiviteter på miljøvennlig energi; ENERGIX, Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME) og CLIMIT. Aktivitetene dekker innovasjonsskjeden fra grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, via anvendt forskning og utvikling, til testing og demonstrasjon av løsninger. Nitti prosent av forskningen er innenfor teknologi og omhandler utvikling og implementering av klimavennlige energiformer og energibruk.

I 2015 brukte Forskningsrådet 240 millioner kroner på målrettede klimaprojekter. Klimaforskningen foregår særlig i programmet KLIMAFORSK og Polarforskningsprogrammet. Innenfor miljø var den målrettede porteføljen på vel 90 millioner kroner. Miljøforskning- og Polarforskningsprogrammet finansierer flesteparten av miljøforskningsprosjektene.

For å få en helhetlig forståelse av ulike klima- og miljøutfordringer, er det viktig å kunne forske på brede problemstillinger som ofte går på tvers av fag- og satsingsområder. Forskningsrådet har derfor hatt en rekke fellesutlysninger mellom programmer, blant annet forskning på helhetlig økosystempåvirkning i 2014, kystsoneforvaltning, og byer som virker i 2015. På den måten har vi kunnet finansiere store, viktige prosjekter som ikke kunne blitt realisert gjennom enkeltutlysninger fra hvert program. Det har også ført til nye samarbeidskonstellasjoner.

Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME)

FME-ene skal bidra til å løse utfordringer på energi- og miljøområdet. Det er åtte sentre innenfor teknologisk energiforskning og tre sentre innenfor samfunnsvitenskapelig energiforskning. Instituttsektoren er svært sentral i FME-ordningen. Institutter er vertsinstusjon for ni av elleve sentre, og det er et krav at en høyere utdanningsinstusjon skal delta i FME-konsortiet. Ordningen har bidratt til en videreutvikling av samarbeidet mellom instituttsektor og universitets- og høyskolesektoren. En viktig effekt av FME-ordningen er at den har bidratt til å styrke samarbeidet og gitt en klarere arbeidsdeling blant energiforskningsmiljøene. De åtte første FME-ene er nå inne i slutfasen. I 2015 hadde vi en utlysning mot forskningsmiljøer som ønsket å etablere nye FME-er. Vi fikk inn 13 søknader. Tildelingen av de nye sentrene vil skje våren 2016.

En sterkere innsats for offentlig sektor

Eldrebolegen, flyktningkriser og teknologiske utviklinger som kan endre arbeidsmarkedet totalt er noen av utfordringene som krever mer forskningsbasert kunnskap.

Forskningsrådet brukte 655 millioner kroner i 2015 på målrettet forskning for bedre offentlige tjenester. Tretten departementer bidro med penger. Helse- og omsorgsfeltet har den største andelen av bevilgningene, med vel 400 millioner kroner, mens velferd og utdanning mottar 100 millioner hver.

Velferd, helse- og omsorgstjenester

Forskningsområdet velferd, helse- og omsorgstjenester omhandler biomedisinsk forskning; forskning for bedre klinisk behandling; forskning og forskningsbasert innovasjon som kan bidra til bedre folkehelse; økt livskvalitet og redusert sosial ulikhet i helse, samt forskning og innovasjon som skal bidra til god kvalitet, kompetanse og effektivitet i helse-, omsorgs- og velferdstjenestene.

Programmet Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL) startet opp i 2015. Det er en videreutvikling av tidligere satsinger. For å gjøre prosjektene enda mer relevante, var brukermedvirkning og nytteverdi sentrale kriterier i den første utlysningen høsten 2015. Prosjektene starter opp i 2016.

Forskningsrådet har i 2015 planlagt de to nye forskningsprogrammene Bedre helse og livskvalitet (BEDREHELSE) og God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering (BEHANDLING). Programmene skal bidra til å løse samfunnsutfordringer knyttet til sykdomsforebygging og folkehelse, diagnostikk, rehabilitering og behandling. De nye programmene tar over for flere programmer som har vært mer avgrenset både tematisk og tidsmessig. BEDREHELSE og BEHANDLING er langsiktige satsinger med en økonomisk forutsigbarhet som vi håper vil stimulere til tematisk brede prosjekter for å utvikle bedre og mer effektive offentlige tjenester.

Innovasjon i offentlig sektor

Forskningsinnsatsen på innovasjon i offentlig sektor var på 80 millioner i 2015. Dette er et svært viktig område, og innsatsen bør derfor trappes vesentlig opp. Den største innsatsen så langt er registrert innenfor Sentre for forskningsdrevet innovasjon og programmet Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning. Kommunesektoren er generelt svakt representert i porteføljen, og det er behov for betydelig økt innsats og tilrettelegging for å møte kommunesektorens kunnskapsbehov innenfor tjenesteutvikling, miljøutfordringer og infrastruktur.

Utdanning og læring

Vi trenger mer kunnskap for å styrke utdanningskvalitet, gjøre utdanningen mer relevant for samfunn og arbeidsliv, og for å forstå samspillet mellom utdanningssystemet og kunnskapsutviklingen i samfunnet og arbeidslivet. Det viktigste bidraget innenfor dette er utdanningsforskningsprogrammet FINNUT, med en portefølje på vel 100 millioner kroner fordelt på 94 prosjekter.

Som en del av Regjeringens satsing på økt lærertetthet i grunnskolen ble det i 2015 satt i gang en ny forskningsinnsats på Lærertetthet og læringseffekt (LÆREEFFEKT). Stortinget har bevilget 490 millioner kroner i året til flere lærere for de yngste elevene i skolen. 25 prosent av midlene skal fordeles slik at det kan forskes på effektene av økt lærertetthet.

Finansieringen av forskning på globale utfordringer er under press

Viktige forskningstemaer er fattigdom, fred, skatteparadiser, bistandspolitikk, global helse og vaksinasjonsforskning, og hvordan endringene i den globale verdensorden påvirker Norges strategiske interesser. De viktigste forskningsprogrammene er Norge – Global partner (NORGLOBAL), Global helse og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC) og Russland og Nordområdene/Arktis (NORRUSS). Også programmer om og i samarbeid med andre land er relevante her, som Sør-Afrika, India, Kina, og Latin-Amerika.

I 2015 har Forskningsrådet initiert en midtveisevaluering av GLOBVAC-programmet. Resultatene og evalueringen er meget positive og viser at GLOBVAC-programmet så langt har levert på samtlige målsettinger. GLOBVAC har spilt en sentral rolle for å bygge opp sterke forskningsmiljøer innenfor global helse- og vaksinasjonsforskning i Norge. Evalueringen konkluderte med at disse fagmiljøene kan forvitte dersom ikke GLOBVAC fortsetter.

Budsjettet for forskningen på globale utfordringer ble redusert med 46 millioner kroner fra 2014 til 2015, og det er usikkert hvordan inntektene vil bli i kommende år. Det er svært uheldig å redusere finansiering av kunnskapsutviklingen på et viktig politikkområde. Det er en risiko for at den usikre økonomiske situasjonen som miljøene for utviklingsforskning nå opplever, kan være ødeleggende for forskningskapasiteten som er bygget over mange år.

Senter for forskning på høyreekstremisme

I 2015 ble det startet opp et senter ved Universitetet i Oslo for forskning på høyreekstremisme. Senteret baseres på et bredt samarbeid mellom seks nasjonale institusjoner. I tillegg er det flere sterke internasjonale miljøer involvert. For å kunne gi solide svar på relevante problemstillinger, og bidra til effektiv forebygging av kriminelle handlinger, vil senteret være utpreget tverrfaglig.

Mål 4

Velfungerende forskningssystem

Forskningssystemet består av en lang rekke aktører både i og utenfor Norge, og et stort antall ordninger og virkemidler. En av Forskningsrådets viktigste oppgaver er å legge til rette for godt samarbeid mellom aktørene og utvikle gode virkemidler som kan gjøre hele forskningssystemet bedre.

Mobiliseringsordningene til Horisont 2020 er forsterket

Det blir viktigere og viktigere for norske forskere og norsk næringsliv at vi knytter oss opp mot internasjonale forskningsmiljøer. Totalt brukte Forskningsrådet 2,6 milliarder kroner på internasjonalisering i 2015.

EUs rammeprogram Horisont 2020 er verdens største forskningsprogram. Horisont 2020 skal fremme nyskapende forskning, innovative løsninger og nye teknologier ved å gi støtte fra idé til marked og bygge bro mellom sektorer. Deltakelse i Horisont 2020 er svært viktig for norske forskere og gir økt erfaring, nye nettverk og tilgang til nye markeder.

Ved utgangen av 2015 var nærmere 300 søknader med norsk deltakelse innstilt for finansiering gjennom Horisont 2020. Norge ligger an til å motta nær 200 millioner euro gjennom disse prosjektene. Regjeringen har satt som mål at norske forskere skal være med å hente hjem to prosent av prosjektmidlene. Den norske returandelen er ved utgangen av 2015 på 1,76 prosent. Den er høyest innenfor samfunnsutfordringene, hvor den samlet sett er over to prosent mens den for industrielt lederskap er 1,9 prosent og for fremragende forskning 1,3 prosent.

Forskningsrådet driver et omfattende arbeid for å stimulere flere til å søke Horisont 2020 og for å hjelpe søkerne å skrive gode søknader. Vi har blant annet ansatt flere nye National Contact Points (NCP-er), arrangert målrettede søkerkurs og søkerseminarer, og holdt tverrtematiske informasjonsmøter.

Økte midler til stimulering ble i 2015 brukt også til å styrke STIM-EU-ordningen, gi støtte til prosjektetablering, posisjonering og EU-nettverk. Innsatsen vil bli trappet ytterligere opp gjennom større rammer til prosjektetablering og posisjonering til institusjonene. Det vil bli innført posisjoneringsstøtte til bedrifter og offentlig sektor. Mer bistand til utforming av søknadene vil bli gitt både sentralt fra Forskningsrådet og gjennom oppbygging av kompetanse i institusjonene. For de delene av rammeprogrammet der returandelen ligger lavest vil det bli satt inn egne tiltak.

Det bilaterale forskningssamarbeidet er videreutviklet

Forskningsrådet har bilaterale samarbeidsavtaler med åtte prioriterte land: USA, Canada, Japan, Kina, Russland, India, Sør-Afrika og Brasil. Forskningsrådets veikart for bilateralt forskningssamarbeid angir prioriteringer og skal bidra til å gjøre samarbeidet mer målrettet.

I 2015 har vi jobbet med oppfølging og videreutvikling av disse avtalene og det er undertegnet en ny avtale med delstatsmyndigheter i Brasil. Samarbeidet med Innovasjon Norge er videreutviklet, og samfinansierte forsknings- og teknologitutsendinger er på plass også i Brasil og Sør-Afrika. Det er innledet et samarbeid mellom energiprogrammer i Norge og Japan.

I Forskningsrådets prosjektportefølje er det registrert flest samarbeidsprosjekter med USA. På de neste plassene kommer åtte EU-land med Storbritannia, Sverige og Tyskland på topp. Neste land utenfor EU er Canada på 10. plass. På listen over land utenfor EUs rammeprogram er alle våre prioriterte samarbeidsland med i toppen. Australia er eneste ikke-prioriterte land i toppen av listen.

Sentrale virkemidler styrker hele forskningssystemet

Et velfungerende forskningssystem innebærer et effektivt samspill mellom forskningsaktørene, høy kvalitet i forskningen og en optimal utnyttelse av ressursene. Det innebærer også at resultatene utnyttes og at forskningen i økende grad utføres i et internasjonalt samarbeid. Forskningsrådets mest sentrale virkemidler er senterordninger, Store programmer, Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur, basisbevilgningene til instituttsektoren og strategisk institusjonsstøtte. Forskningsrådet brukte 2,4 milliarder på dette i 2015.

Stor verdiskaping i instituttsektoren

Forskningsrådet har et strategisk ansvar for instituttsektoren og skal bidra til at sektoren fortsetter å være en etterspurt kunnskapsleverandør for privat og offentlig sektor. Det betyr institusjoner med tilstrekkelig faglig fokus og størrelse til å konkurrere i et internasjonalt marked.

I desember fikk vi resultatene av en samfunnsøkonomisk effektanalyse av verdiskaping fra forsknings- og innovasjonsarbeid utført ved de teknisk-industrielle instituttene. Analysen indikerer at instituttene har vært med på å øke verdiskapingen i industrien med 800 milliarder kroner det siste tiåret. Summen utgjør rundt 1,1 prosent av den samlede verdiskapingen i industrien i perioden. Analysen viser også at hver offentlige krone de teknisk-industrielle instituttene har mottatt i perioden 1997–2013 har ført til 3,40 kroner i andre inntekter til instituttene.

Den totale basisbevilgningen til forskningsinstituttene i 2015 var på 975 millioner kroner, en økning på 46 millioner kroner fra 2014.

Mål 5

God rådgivning

Forskningsrådet er rådgiver for regjeringen i spørsmål om forskning og forskningspolitikk. Forskningsrådet har også et allment ansvar for å kommunisere, engasjere og involvere samfunnet i forskning og forskningsrelaterte problemstillinger.

Gode råd må hvile på god kunnskap

I 2015 brukte Forskningsrådet 119 millioner kroner for å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for forskning og forskningspolitikk. Spesielt viktig er Forskningsrådets program for forskning og innovasjonspolitikkk – FORINNPOL.

Kunnskapsgrunnlaget inneholder analyser av forskningsbehov, ressursituasjonen, hvor forskningen foregår, hvilke virkemidler som er vellykket, og balansen mellom langsiktig grunnforskning og anvendt forskning. Kunnskapsgrunnlaget inneholder også informasjon om hvem som finansierer forskningen, kvaliteten på forskningen på ulike områder og analyser av forskningens relevans for samfunn og sektorer.

Forskningsrådet har i 2015 satt inn større ressurser for å videreutvikle nasjonal statistikk, særlig mot temaområdene i Langtidsplanen, og også mot helseområdet. Det utvikles nå et kunnskapsgrunnlag som skal brukes både i forbindelse med nye og eksisterende satsinger.

I 2015 sluttførte Forskningsrådet sju nye evalueringer. Midtveisevalueringene av Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME Samfunn) og Centre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) ga et godt grunnlag for å vurdere videre finansiering og innretningen av sentrene, og dessuten hvordan en ny runde med FME-er bør utvikles.

Kunnskapspredning og dialog

Kommunikasjon er avgjørende for at forskning og forskningspolitikk skal realiseres i samfunnet, i offentlig sektor og i næringslivet. Forskningsrådet innførte en ny kommunikasjonsstrategi i 2015. Et viktig prinsipp i strategien er at vi skal styrke kommunikasjonen med søkerne.

I 2015 arrangerte Forskningsrådet nesten 300 konferanser og seminarer. Forskningsrådet hadde 4500 oppslag i norske nett- og papirmedier i 2015, i tillegg kommer innslag i radio og tv. Det var en markert økning i bruk av sosiale medier i 2015, med 30 prosent flere følgere på ett år. Ved årsskiftet hadde vi 33 000 følgere på Twitter, 12 600 følgere på LinkedIn og 4 600 på Facebook.

Forskningsradet.no er Forskningsrådets viktigste kommunikasjonskanal. Nettstedet inneholder planlagte og aktive utlysninger, nyheter og informasjon om forskningspolitikk og om Forskningsrådets virksomhet. I 2015 var det nesten 5,9 millioner sidevisninger og litt over 1,6 millioner besøkende på forskningsradet.no. Det pågår et omfattende arbeid for å forbedre kommunikasjonen med søkere og potensielle søkere. Store og viktige utlysninger ble markedsført i form av nyheter og kampanjer i sosiale medier. Økt mobilisering til Horisont 2020 har vært en viktig kommunikasjonsoppgave i 2015.

Bak fra venstre: Mette Halskov Hansen, Ole Ringdal, Gunnar Bovim, Sverre Gotaas, Jarle Møen, Øyvind Fylling-Jensen og Svein Olav Nås.
Foran fra venstre: Anne Lise Fimreite, Eli Aamot, Henrik O. Madsen, Ane Marte Rasmussen og Edel Oddny Elvevoll
Marianne Synnes var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Foto: Sverre Chr. Jarild

Hovedstyrets beretning

En ny hovedstrategi

Forskning for innovasjon og bærekraft er visjonen for, og navnet på, Forskningsrådets nye hovedstrategi. Strategien markerer et skifte ved tydeligere å legge vekt på at forskningen har blitt viktigere for samfunnsutviklingen, og at

Forskningsrådet må bidra til denne. Dette innebærer at samfunnets utfordringer og behov i større grad enn før må prege forskningens og Forskningsrådets agenda. I 2015 er utviklingen tydelig: Hver dag gis forskningen økt betydning og etterspørres av stadig flere. Dette kommer også til uttrykk ved at Forskningsrådet i stadig større grad oppfattes og brukes som et virkemiddel for omstilling i næringsliv og samfunn og som kunnskapsleverandør for å møte samfunnets utfordringer.

Strategien til Forskningsrådet har seks mål. For det første uttrykker den en ambisjon om at kvalitet er noe mer enn god forskning, og at det i særlig grad handler om en satsing på banebrytende forskning som kan bidra til å flytte forskningsfronten. Ambisjonen er at banebrytende forskning må være en mer gjennomgående målsetting i alle typer virkemidler, også satsinger knyttet til samfunnsutfordringene. For det andre markerer strategien at Forskningsrådet må satse på forskning som bidrar til å løse fremtidens samfunns- og næringsutfordringer, og at retningen på en slik innsats må ligge i forskning som bidrar til større økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft.

I strategien fastsetter vi for første gang hvilke samfunnsutfordringer Forskningsrådet i særlig grad vil styrke vår innsats på. De to neste målområdene er knyttet til innovasjon og verdiskaping i privat og offentlig sektor. Målsettingene reflekterer Rådets ambisjoner knyttet til tre-prosentmålet for forskningens andel av BNP. Strategien uttrykker også at internasjonalisering er nødvendig, og at norsk forskning fullt og helt må integreres som en del av det europeiske forskningsmarkedet. Målområdet får frem hvordan Forskningsrådet

skal være drahjelp for internasjonaliseringen. Det siste målområdet skal tydeliggjøre hvordan Forskningsrådet vil være en endringsagent for norsk forskning, og hvilke oppgaver som ligger i dette.

Budsjettutvikling

For andre år på rad har Forskningsrådet fått en betydelig budsjettvekst. I 2015 var økningen på 437 millioner kroner. Sett sammen med 2014, er økningen på over én milliard kroner. Veksten er i særlig grad rettet mot Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), Fri prosjektstøtte (FRIPRO), forskningsinfrastruktur og mobiliseringsordninger mot EUs forskningsprogram Horisont 2020, og i betydelig mindre grad mot forskning for å løse samfunns- og næringsutfordringer. Tildelingene samsvarer godt med de strukturelle prioriteringene i Regjeringens *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning*, men følger ikke opp de tematiske prioriteringene knyttet til havets ressurser, klima, miljø og fornybar energi, eller området velferd, helse og omsorg. Den samme utviklingen er tydelig også i 2016. Både i Forskningsrådets budsjettforslag for 2016 og 2017 har det derfor vært lagt vekt på å foreslå prioriteringer som skaper bedre balanse mellom de strukturelle og tematiske prioriteringene i forskningspolitikken.

Mer forskning i næringslivet

Forskning og innovasjon er gitt en sentral rolle i omstillingen av dagens norske økonomi. I 2015 har vi forsterket innsatsen for økt forskningsbasert innovasjon, teknologiutvikling

og anvendelse av resultater fra forskningen. Dette styrker bedriftenes omstillingsmuligheter og gir nye kunnskapsintensive arbeidsplasser. I 2015 har vi også utviklet satsingen på teknologiområder som utgjør et stort fornyelsespotensial i utvikling av avanserte produksjonsprosesser innenfor flere næringsområder og bransjer.

Gjennom en ti-årsperiode har BIA etablert seg som den viktigste arenaen for direkte støtte til bredden i norsk næringsliv. Ti-årsjubileet ga anledning til å synliggjøre hvordan BIA har bidratt med store tverrfaglige prosjekter, som kan omfatte ulike bransjer og verdikjeder. Det er i særlig grad gitt støtte til bedrifter innenfor helse, ikt, bioteknologi, miljøteknologi og energi; viktige næringer for fremtiden. For å bidra sterkere til mobilisering av bedrifter som ikke kjenner Forskningsrådet så godt fra før, er det tatt initiativ til verksteder mange steder i landet. Suksessen til BIA har blitt fulgt opp gjennom en betydelig økning i budsjettet, også for 2016. Parallelt var det i 2015 en betydelig økning i den indirekte støtten til bedriftene gjennom SkatteFUNN-ordningen, ved at det gis skattefradrag for forskning og utvikling i bedrifter. Antall aktive prosjekter i bedriftene har enda et år økt med nesten 30 prosent. Anslått provenytap, det vil si bortfall av skatteinntekter, antas å øke med litt over en halv milliard kroner til 2,5 milliarder kroner.

I 2015 startet tredje generasjon Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI-III) opp med etablering av 17 nye sentre. Forskningsrådet bevilger med dette ca. 1,6 milliarder kroner over de neste åtte årene til miljøer innenfor sterke forskningsbaserte næringer som petroleum, maritim industri og havbruk. Også innenfor andre områder med behov for forskningsbasert innovasjon, som helse- og omsorgssektoren, IKT-sektoren, bioøkonomi og prosessindustri, er det opprettet nye SFI-er med stort potensial. Med satsingen utløses forskning for over tre milliarder kroner.

Grønn omstilling

En satsing innenfor de ressursbaserte næringene skal bidra til at kunnskap og ressurser kan knyttes sammen, for å utvikle og videreutvikle nasjonale naturbaserte næringer med sterke internasjonale fortrinn. En ny generasjon store programmer har satt i gang en rekke nye prosjekter. Grønn omstilling og fornybare løsninger har vært målet med innsatsen. Det er satset på fornybare energiløsninger og lagring, miljøvennlig transport, og også på hvordan petroleumssektoren kan bidra

til mer miljøvennlig energiproduksjon. Visjonen om en totalutnyttelse av alt biologisk råstoff i sirkulære kretsløp – bioøkonomi – er tatt videre gjennom satsingen på havbruk, matproduksjon, havbruksteknologi, arealforvaltning, moderne trebyggeri og naturbaserte tjenester. Utfordringen fremover er i særlig grad knyttet til at det satses tilstrekkelig fra de relevante departementene på havbasert forskning og innovasjon, og teknologi og løsninger for utvikling av lavutslippssamfunnet, slik at norsk næringsliv kan utvikle konkurransefortrinn som en del av en grønn omstilling. Dette er områder hvor det er nødvendig at det satses parallelt i bedriftene, instituttene og universitetene for å få fart på omstillingen.

Muliggjørende teknologier

Muliggjørende teknologier utgjør et stort fornyelsespotensial innenfor svært mange forskningsområder og fagfelt, og er vesentlig for å utvikle nye tjenester og produkter. Forskningsrådet satser sterkt gjennom NANO2021, IKTPLUSS og BIOTEK2021.

Innenfor ikt har vi satset på nye «fyrtårn»-prosjekter innenfor helse og omsorg, som skal bidra til banebrytende forskning der offentlige og private aktører, sammen med brukere og forskere, skal møte sentrale samfunnsutfordringer. Innenfor BIOTEK2021 har Forskningsrådet bevilget et kvart million kroner til Digitalt liv – konvergens for innovasjon. Midlene går til å opprette et nasjonalt senter med seks store forskerprosjekter, der temaene spenner fra havbruk til hjerneforskning, og hvor også humanistiske forskere vil delta. Det nasjonale senteret for Digitalt liv skal ledes av NTNU i tett samarbeid med andre norske forskningsmiljøer.

Bedre offentlige tjenester

Sunne, sosiale og produktive liv forutsetter et helsevesen som gir god og sikker diagnostikk og behandling på alle nivåer, gode og effektive helse-, velferds- og omsorgstjenester, og tiltak som gir helse og livskvalitet gjennom hele livsløpet. Forskningsrådets samlede helsesatsing er nå omstrukturert i tre store programmer, *God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering, Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester* og *Bedre helse og livskvalitet*. Hensikten er å få til en mer helhetlig, integrert og langsiktig satsing i erkjennelsen av at framtidens pasienter og brukere vil ha mer sammensatte problemer som må møtes med mer helhetlige tilnærminger. Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester er allerede godt i gang og har gjennom sin første utlysning lagt vekt på forskning for å styrke og effektivisere tjenestetilbudet godt tilpasset pasientenes behov, og også innovative ikt-løsninger for helse, omsorg og velferd.

Forskningsrådet har en sentral rolle i oppfølging av regjeringens strategi HelseOmsorg21. Arbeidet med en ny policy for forskning og innovasjon på helseområdet tar sikte på å konkretisere og utdype Forskningsrådets oppfølging av HelseOmsorg21, og skape større sammenheng og helhet i Forskningsrådets finansieringsaktiviteter og strategiske tiltak på helseområdet. Vi har også lagt et grunnlag for å utvikle et helhetlig monitoringsystem for forskning, innovasjon, næringsutvikling og utdanning innenfor helse- og omsorgstjenestene (HO21 Monitor). Systemet skal gi et kunnskapsgrunnlag og styringsinformasjon til departementer, direktorater, Forskningsrådet og nasjonale og regionale samarbeidsorganer.

Utdanning og kompetanse er avgjørende for sosial integrering og tilknytning til arbeidslivet, næringslivets innovasjons- og

konkurranssevne og viktig for den enkeltes helse, livskvalitet og samfunnsengasjement. Vi har satset på de voksnes læring, på innovasjonsprosjekter i offentlig sektor hvor forskningsbasert innovasjon gjennomføres i samarbeid med FoU-miljøer, og på fornyelse av utdanningsforskningen gjennom internasjonalt og tverrfaglig samarbeid. Vi gjennomfører et nytt oppdrag om effekten av gruppestørrelse og lærertetthet på elevenes læring og læringsmiljø.

Unge talenter

Forskningsrådets rolle er i særlig grad knyttet til at de beste forskerne og unge talentene gis gode rammevilkår for å få muligheten til å utvikle seg til internasjonalt ledende innenfor sine fagmiljøer. De siste årene har det pågått et omfattende arbeid med å videreutvikle Fri prosjektstøtte, blant annet med sterkere vektlegging av dristighet og faglig fornyelse, og etablering av søknadstypene Unge forsker-

talenter, FRIPRO-mobilitetsstipend og, i 2015, FRIPRO-Toppforsk. Fri prosjektstøtte ble ytterligere styrket i 2015 og hadde en ramme på 800 millioner kroner.

Med 1025 søknader og 15 prosent innvilgelse ble et stort antall svært gode prosjekter innvilget i 2015. Vilkårene for verdensledende forskning har også blitt styrket ved at det ble gitt støtte til vitenskapelig utstyr, databaser, samlinger og til felleseuropeisk infrastruktur på til sammen 2,5 milliarder kroner. Tilretteleggingen for en fjerde runde med Sentre for fremragende forskning (SFF) bidrar på sin side til konsentrering av ressursene rundt de sterkeste fagmiljøene.

Internasjonalt samarbeid

Det internasjonale samarbeidet er betydelig forsterket. Alle nasjonale programmer og satsinger er gjennomgått for å sikre at den nasjonale innsatsen bygger opp under deltakelsen i

Horisont 2020. Det er etablert klarere arbeidsdeling mellom mobiliseringstiltak i regi av programmene og gjennom sentrale midler i Forskningsrådet. Veiledningsinnsatsen er trappet opp ved å ansette flere nye rådgivere som skal mobilisere og rådgi søkere og potensielle søkermiljøer (national contact points) gjennom sterkere spissing og målretting av kurs- og seminarvirksomheten, og gjennom flere tverr-tematiske informasjonsmøter.

Økte midler til stimulering ble i 2015 brukt til å styrke STIM-EU-ordningen, støtte til prosjektetablering, posisjonering og EU-nettverk. Innsatsen vil bli trappet ytterligere opp, gjennom større rammer til prosjektetablering og posisjonering til institusjonene – særlig mot de store universitetene og helseforetakene. Det vil bli innført posisjoneringsstøtte til bedrifter og offentlig sektor. Den norske returandelen er ved utgangen av 2015 på 1,76 prosent, altså godt under målet om 2 prosent, slik at det fortsatt er behov for økt mobilisering til deltakelse.

Det bilaterale samarbeidet er tatt videre ved å følge opp Veikart for bilateralt forskningssamarbeid med de prioriterte samarbeidslandene. I 2015 etablerte vi i samarbeid med Senter for internasjonalisering av utdanning (et nytt virkemiddel: Internasjonalt partnerskap for fremragende utdanning og forskning (INTPART), som skal bidra til langsiktig samarbeid mellom norske høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner og fremragende fagmiljøer i prioriterte land utenfor EU/EØS. INTPART legger særlig vekt på kobling mellom utdanning og forskning, og med næringsliv der det er relevant. Første utlysning er gjennomført og 19 prosjekter er innvilget.

Økt aktivitet

Forskningsrådet skal bidra til økt kvalitet, kapasitet og relevans i forskningen. Som vist over er det betydelig aktivitet innenfor alle virkemidler, temaer og fagområder. Et annet uttrykk for at vi har lyktes er at det gjennom Forskningsrådets virkemidler er bygget betydelig økt kapasitet i forskningsmiljøene. Aktiviteten eller forbruket i prosjektene har økt med nesten 900 mill. kroner. Det er en økning innenfor alle områder, men i volum størst innenfor programmene. Dette innebærer samtidig at overføringene i Forskningsrådet går ned. For første gang siden 2009 har vi en reduksjon i overføringene.

Utviklingsprosjektet 3.0

Forskningsrådet har det siste året gjennomført utviklingsprosjektet forskningsrådet 3.0, hvor hensikten har vært å se

på hvordan programmene kan utvikles til bredere arenaer for fagutvikling på prioriterte forskningsfelt, svare tydeligere på departementenes sektoransvar for forskning, og samtidig bidra til bedre samspill med de åpne arenaene og andre sentrale støtteordninger. Målsettingen er å utvikle en programmodell som skal bidra til jevn strategisk, tematisk og økonomisk aktivitet, slik at ressursstrømmen mot forskningsmiljøene blir mer forutsigbar. Dette vil bli gjort ved å omgjøre de største programmene til løpende programmer uten tidsavgrensing, innføre en ordning med utlysingsplaner hvor det legges opp til bredere utlysning og mindre oppdeling i når ulike temaer innenfor programmene lyses ut, og ved å sikre at det er noenlunde samme volum i utlysningene hvert år. Forskerne skal i større grad møte et forskningsråd som har et tilbud når forskerne og stipendiatene er klare for innsats. Prosessen har resultert i en ny programdriftsmodell som vil bli implementert fra 2016.

Ambisjonene for forskningsrådet 3.0 strekker seg imidlertid lenger. Det gjenstår å utvikle samarbeidsmåter og arbeidsformer som i større grad utnytter fordelene ved å være ett forskningsråd. Det videre utviklingsarbeidet vil derfor rettes mot hvordan samspill mellom programmer, åpne arenaer, og også fagområder og temaområder kan utvikles, slik at det innenfor rammen av ett råd er et mangfold av støtte-muligheter i bredden av fag og tema. Enkelte arbeidsformer eksperimenteres det allerede med. I 2015 er det gjennomført fellesutlysning mellom en rekke programmer for å sikre at vi fanger opp tilgrensende temaområder i og mellom programmene på en god og effektiv måte. Et annet eksempel er fellesutlysninger for å etablere enklere og lett tilgjengelige støtteordninger for bedriftene. For første gang laget vi en felles utlysning for alle programmer som gir støtte til innovasjonsprosjekter i næringslivet.

Møteplasser

Større årlige konferanser er et viktig virkemiddel for å sette den forskningspolitiske dagsordenen. Gjennom møteplassene våre kan forskere, næringsliv og ulike samfunnsaktører treffes for å oppdatere kunnskap, diskutere forskningsbehov og forskningspolitikk. Forskningsdagene hadde **Mat** som tema for å belyse utfordringer knyttet til nok mat i verden, sikker og trygg mat, kosthold og helse, men også hvordan dette henger sammen med klima, penger og makt, og utviklingen i havbruk og landbruk. Næringslivsdagen løftet frem hvor viktig det er å være «Rik på nysgjerrighet» – hvordan kunnskapstørst og kreativitet er drivkraften for vekst, omstilling og innovasjon.

Kunnskapsgrunnlagskonferansen belyste gjennom temaet «Gjerrig på kunnskap?» hvordan akademia bidrar til samfunns- og næringsutvikling og hvordan dette bidraget best kan måles. Flere programkonferanser, blant annet innenfor energi, marin, havbruk og petroleum bidrar til å synliggjøre norsk forsknings betydning for omstillingen i næringslivet og Forskningsrådets rolle. Også internasjonalt er Forskningsrådet synlig på denne måten. Det årlige arrangementet Transatlantic Science Week, som er blitt en viktig møteplass for politikere, forskere og næringsliv fra Nord-Amerika og Norge, hadde «Blue Futures» som tema.

Kommunikasjon

Kommunikasjonsstrategien er fornyet. Kommunikasjonen knyttet til kjerneoppgavene skal styrkes, spesielt kommunikasjonen med søkerne. Det er et mål å bli langt mer brukervennlig og serviceorientert og kommunisere bedre gjennom alle kontaktpunktene søkerne har med Forskningsrådet. Like viktig som før er det å være en synlig forsknings- og innovasjonspolitisk aktør. Dette skjer gjennom nyhetssaker, gjennom mediearbeid og gjennom et stort antall konferanser der vi møter politikere og aktører i hele forsknings- og innovasjonskjeden.

Kunnskapsgrunnlag

Forsknings- og innovasjonspolitisk rådgivning må baseres på et solid kunnskapsgrunnlag. Det er gjennomført syv evalueringer av forskningsatsinger i 2015. Midtveis-evalueringene av SFI- og FME-ordningene (SFI er Sentre for forskningsdrevet innovasjon, FME er Forskningsentre for miljøvennlig energi) viser at denne typen evalueringer er viktige styringsinstrumenter for Forskningsrådet.

Forskningsrådet har også arbeidet med å videreutvikle statistikk og indikatorer for forskning og innovasjon, særlig i tilknytning til miljø, klima, polarforskning og rekruttering, og dessuten innenfor helseområdet. Blant annet er det gjort en effektanalyse som tok utgangspunkt i en tiårig portefølje knyttet til to helseforskningsprogrammer. Analysen viste at programmene hadde tydelige effekter på publiseringshyppighet, men at virkninger blant praktikere er vanskeligere å spore. Omfattende kunnskapsgrunnlag ligger nå til grunn for alle nye og videreførte satsinger i Forskningsrådet. Blant annet er det utarbeidet et regionalt kunnskapsgrunnlag som gir oversikt over forskningen og næringsstrukturen i de ulike regionene, hvilke aktører som finnes, hva og hvor mye det

forskes på, og hvordan koblingene er mot miljøer utenfor regionen.

Organisasjon

Forskningsrådet fikk nytt hovedstyre og nye divisjonstyrer i 2015. Hovedstyret oppnevnes av Regjeringen, mens divisjonsstyrene oppnevnes av Hovedstyret etter en omfattende høringsprosess innenfor forskning, næringsliv og samfunn. Det ble utvist meget stor interesse for å sitte i divisjonsstyrene.

Forskningsrådets interne administrasjon består av 474 ansatte som med et administrasjonsbudsjett på 589 mill. kroner skal finansiere Rådets tre hovedoppgaver: finansiering, rådgivning og møteplass for forskning. I tillegg ble det brukt 174 mill. kroner på ekstern administrasjon til å drifte 67 styre og utvalg bestående av 604 eksterne tillitsvalgte. Totalt har Forskningsrådets eksterne og interne administrasjon behandlet og fulgt opp 5411 søknader og 5343 prosjekter, og i tillegg bidratt til å kommunisere og tilrettelegge for bruk og anvendelse av forskning.

Gjennom mer effektiv drift har Rådet i 2015 håndtert en betydelig vekst i forskningsbevilgningene samtidig som administrasjonskostnadene reelt sett har gått ned. Vi har gjennomført vurderinger knyttet til risiko for alvorlige avvik og hendelser, og gjennomført beredskapsøvelser knyttet til informasjonssikkerhet. Forskningsrådet er opptatt av et godt arbeidsmiljø i nye lokaler. Sykefraværet er fremdeles lavt. Rådet har mål om balansert kjønnsbalanse på alle nivåer i organisasjonen. Dette er tilfredsstillende i alle stillingsgrupper, også i ledergruppen. Vi tar vår del av ansvaret for å utdanne og kvalifisere fagarbeidere og har derfor for første gang ansatt to lærlinger i organisasjonen.

Følger opp målene

Regjeringen etablerte i 2015 et nytt MRS-system (Mål- og resultatstyring) for Forskningsrådet. Uttrykt gjennom fem mål skal Rådet bidra til økt vitenskapelig kvalitet, økt verdiskaping i næringslivet, møte store samfunnsutfordringer, bidra til et velfungerende forskningssystem og være en god rådgiver. Styret mener at det på alle disse områdene er gjort en betydelig innsats i 2015, noe som helt eksplisitt kommer til uttrykk ved at Forskningsrådet har økt sin aktivitet med nesten 1 milliard kroner i 2015. Den vitenskapelige kvaliteten er styrket gjennom nye støtteformer,

flere forskerprosjekter i de tematiske satsingene og økt internasjonalisering.

Flere bedrifter bruker forskningsbasert innovasjon i sin verdiskaping, noe som kommer til uttrykk ved at innsatsen mot næringslivet øker, både direkte og indirekte. En ny generasjon programmer har økt sin innsats i den retning som er gitt gjennom *Langtidsplanens* tematiske priorit-

eringer. Mobiliseringsarbeidet mot Horisont 2020 har vært helt sentralt for å bidra til et velfungerende forskningssystem som strekker seg utenfor Norge. Også den forskningspolitiske rådgivningen er tatt lenger, først og fremst gjennom utarbeidelse av mer omfattende statistikk og analyse på flere områder. På alle områdene er det utfordringer. Styrets oppfatning er imidlertid at Forskningsrådet i løpet av 2015 er blitt bedre rustet til å møte utfordringene.

Henrik O. Madsen
(leder)

Edel Oddny Elvevoll
(nestleder)

Anne Lise Fimreite

Eli Aamot

Gunnar Bovim

Sverre Gotaas

Mette Halskov Hansen

Jarle Møen

Øyvind Fylling-Jensen

Ane Marte Rasmussen

Arvid Hallén
(adm.dir)

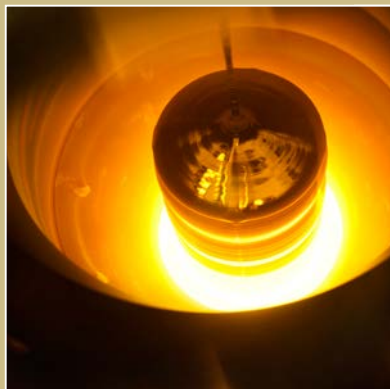
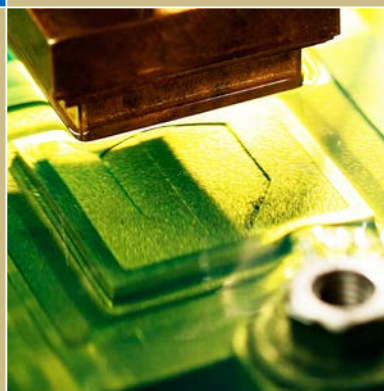

Årsregnskap

2015

Resultatregnskap 2015

	NOTE	2015
Driftsinntekter		
Inntekt fra bevilgninger	1	873 504
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	25 168
Salgs- og leieinntekter	1	8 457
Andre driftsinntekter	1	1 362
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>908 491</i>
Driftskostnader		
Lønnskostnader	2	489 347
Avskrivninger	3,4	58 801
Andre driftskostnader	5	370 650
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>918 798</i>
Driftsresultat		-10 307
Finansinntekter og finanskostnader		
Finansinntekter	6	1 102
Finanskostnader	6	-176
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>926</i>
Resultat av periodens aktiviteter		-9 381
Endring pensjonsforpliktelser	19	-1 163
Avregninger og diponeringer		
Forskningsforpliktelser	18	-2 558
Disponering av resultat – eiendomsfond	8	2 867
Disponering av resultat – investeringsfond	8	-8 527
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>-8 218</i>
Tilskuddsforvaltning		
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	7 864 929
Avregning tilskuddsforvaltning	10	-7 864 929
<i>Sum tilskuddsforvaltning</i>		<i>0</i>

(Alle tall er i 1000 kroner)

Balanse eiendeler

EIENDELER	NOTE	31.12.15	31.12.14
A. Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	2 708	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		2 708	0
Varige anleggsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	14 680	9 555
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	105 660	123 129
<i>Sum varige anleggsmidler</i>		120 340	132 684
Sum anleggsmidler		123 049	132 684
B. Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	13	28 085	32 603
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	14	3 276	883
Ansatte – lønnslån	15	564	851
Andre fordringer	15	5 725	3 768
<i>Sum fordringer</i>		37 650	38 105
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	16	4 901 341	4 641 916
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		4 901 341	4 641 916
Sum omløpsmidler		4 938 990	4 680 021
Sum eiendeler		5 062 039	4 812 705

(Alle tall er i 1000 kroner)

Balanse gjeld

STATENS KAPITAL OG GJELD	NOTE	31.12.15	31.12.14
C. Statens kapital			
Opptjent virksomhetskapskapital			
Investeringsfond	8	6 453	14 980
Eiendomsfond	8	43 788	46 046
<i>Sum opptjent virksomhetskapskapital</i>		<i>50 240</i>	<i>61 026</i>
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	5 125	0
<i>Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i>		<i>5 125</i>	<i>0</i>
Sum statens kapital		55 366	61 026
Pensjonsforpliktelser	19	-32 342	-31 180
D. Gjeld			
Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	19	32 661	31 499
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelser</i>		<i>32 661</i>	<i>31 499</i>
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 658 783	1 395 054
Skyldig skattetrekk		19 634	18 588
Skyldige offentlige avgifter		16 253	16 302
Avsatte feriepenger		38 372	37 224
Ikke inntektsført bevilgning - adm.avsetning	17	58 892	46 786
Mottatt forskuddsbetaling	14	7 079	3 500
Forskningsforpliktelser	18	3 158 715	3 117 441
Annen kortsiktig gjeld	18	48 627	116 465
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<i>5 006 354</i>	<i>4 751 360</i>
Sum gjeld		5 039 016	4 782 858
Sum statens kapital og gjeld		5 062 039	4 812 705

(Alle tall er i 1000 kroner)

Kontantstrøm

KONTANTSTRØMOPPSTILLING ETTER DEN DIREKTE MODELLEN	31.12.15	31.12.14
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter		
Innbetalinger		
Innbetalinger av bevilgning	8 549 186	8 086 249
Innbetalinger av tilskudd og overføringer	207 550	180 293
Innbetalinger fra salg av varer og tjenester	8 321	6 485
Andre innbetalinger	0	1 852
Innbetaling av refusjoner	8 372	12 575
Andre innbetalinger	67 794	329 585
Sum innbetalinger	8 841 223	8 617 039
Utbetalinger		
Utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-490 070	-460 077
Utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-376 468	-321 216
Utbetalinger og overføringer til andre virksomheter	-7 666 093	-7 097 829
Sum utbetalinger	-8 532 631	-7 879 122
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter (se Avstemming)	308 592	737 917
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-49 167	-72 024
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-49 167	-72 024
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	259 425	665 893
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	4 641 916	3 976 023
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	4 901 341	4 641 916
Avstemming		
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet		
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskapskapital)	-6 823	-8 388
Ordinære avskrivninger	58 801	55 566
Endring i kundefordringer	455	7 135
Endring i leverandørgjeld	201 615	234 785
Endring i kortsiktig gjeld - forskningsforpliktelser	41 275	447 727
Endring ikke inntektsført bevilgning	12 106	
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	1 163	1 092
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	308 592	737 917

Styrene

Hovedstyret

Norges forskningsråds hovedstyre fra 01.01.2015.
Hovedstyret blir oppnevnt for fire år om gangen.

Medlemmer:

Henrik O. Madsen (leder), Edel Oddny Elvevoll (nestleder),
Anne Lise Fimreite, Eli Aamot, Arvid Hallén, Gunnar Bovim,
Sverre Gotaas, Mette Halskov Hansen, Jarle Møen, Øyvind
Fylling-Jensen, Ane Marte Rasmussen

Varamedlemmer:

Marianne Synnes, Ole Ringdal, Svein Olav Nås og
Øystein Rønning

Hovedstyret har oppnevnt følgende medlemmer
til divisjonsstyrene med funksjonstid fra 1. juni
2015 til 31. mai 2019:

Divisjonsstyret for energi, ressurser og miljø

Sverre Gotaas
(styreleder)
direktør
Kongsberg Gruppen

Divisjonsstyret for innovasjon

Eli Aamot
(styreleder)
konserndirektør
SINTEF Materialer
og kjemi

Divisjonsstyret for samfunn og helse

Gunnar Bovim
(styreleder)
rektor
NTNU

Divisjonsstyret for vitenskap

Anne Lise Fimreite
(styreleder)
prorektor
Universitetet i Bergen

Aina M. Berg
administrerende direktør
Uni Research

Anne Kathrine Fossum
assisterende fylkesmann
Fylkesmannen i Hedmark

Morten Hald
dekan
Universitetet i Tromsø
– Norges arktiske universitet

Helene Fladmark
leder
Eyde-nettverket

Camilla S. Gramstad
miljø- og CSR-ansvarlig
Hovedorganisasjonen Virke

Lars Holden
administrerende direktør
Norsk Regnesentral

Tone Marie Nybø Solheim
avdelingsdirektør
Kommunesektorens organisasjon

John-Arne Røttingen
områdedirektør
Nasjonalt folkehelseinstitutt

Yngvar Åsholt
kunnskapsdirektør
Arbeids- og velferdsdirektoratet

Kjersti Bale
professor
Universitetet i Oslo

Inga Berre
professor
Universitetet i Bergen

Tone Fløtten
instituttssjef
FAFO

Grete Hovelsrud
professor
Nord universitet/Nordlandsforskning

Sigve Nordrum
Senior Vice President
Aker BioMarine Antarctic

Nils Røkke
klimadirektør
SINTEF

Stig-Erik Jakobsen
professor
Høgskolen i Bergen

James Lorens
professor
Universitetet i Bergen

Kristin Misund
forskningssjef
Borregaard

Nina Tangnæs Grønvold
kommunaldirektør
Fredrikstad kommune

Tor Ingebrigtsen
administrerende direktør
Universitetssykehuset Nord-Norge

Ingrid Helgøy
forskningsdirektør
Uni Research Rokkansenteret

Anne Husebekk
rektor
Universitetet i Tromsø
– Norges arktiske universitet

Geir Mork
konsernsjef
Gyldendal ASA

Unni Steinsmo
konsernsjef
SINTEF

Liv Monica Stubholt
partner
Advokatfirmaet Selmer

Bernt-Erik Sæther
professor
NTNU – Norges teknisk-vitenskapelige universitet

Mari Sundli Tveit
Rektor
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Jeanette Iren Moen
avdelingsleder
Fellesforbundet

Tanja Storsul
direktør
Institutt for samfunnsforskning

Tore Ulstein
viseadministrerende direktør
Ulstein Group

Kristian Berg Harpviken
direktør
PRIO

Marit Brandsæter Hagland
Leder
Lyse Energi AS

Monica Melby-Lervåg
Professor
Institutt for spesialpedagogikk,
Universitetet i Oslo

Hilmar Rommetvedt
forskningsleder
IRIS – International Research
Institute of Stavanger

Svein Stølen
prodekan
Universitetet i Oslo

Jørn Wroldsen
viserektor
NTNU i Gjøvik

Utgiver:
© Norges forskningsråd
www.forskningsradet.no

Norges forskningsråd

Drammensveien 288

Postboks 564, NO-1327 Lysaker

Telefon: +47 22 03 70 00

post@forskningsradet.no

www.forskningsradet.no

April 2016

ISBN 978-82-12-03505-8 (trykk)

ISBN 978-82-12-03506-5 (pdf)

Trykk: 07 Media AS

Design: Burson-Marsteller

Foto forside, side 12 og 34:

Frode Jenssen - stetind.nu

Foto side 3: Jan Durinck

og Sverre Chr. Jarild

Foto side 4: Thomas Keilman,
Forskningsrådet

Foto side 14: Jan Durinck

Øvrige foto: Sverre Chr. Jarild

Publikasjonen kan bestilles fra

www.forskningsradet.no/publikasjoner